

KADERBRIEF 2027

10 juni 2026
Nederweert

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Van kaderbrief richting begroting 2027-2030	4
Organisatieontwikkeling	5
De richtlijnen van de toezichthouder van de provincie	6
Financiële uitgangspunten en financieel perspectief	7
Vervolg bestuursopdracht financiën	9
Slotwoord	10

Voorwoord

Voor u ligt de kaderbrief 2027-2030. Normaal gesproken vormt een kadernota een uitgebreid inhoudelijk en financieel vertrekpunt voor de begroting. Dit jaar kiezen wij bewust voor een kaderbrief. Dat vraagt om toelichting.

Kaderbrief in plaats van kadernota

De voorbereiding van deze kaderbrief heeft plaatsgevonden in de overgang tussen twee bestuursperiodes. De ambtelijke voorbereiding liep al in april en mei, terwijl het nieuwe college kort daarna is aangetreden en het coalitieakkoord “Samen vooruit” pas recent is vastgesteld. Daardoor was het niet mogelijk om het coalitieakkoord al volledig en zorgvuldig te verwerken in een uitgebreide kadernota.

Doel kaderbrief

Zonder dat er een volwaardige kadernota ligt, biedt deze kaderbrief wel richting voor de voorbereiding van de begroting 2027-2030. In de kaderbrief wordt het financiële perspectief geschetst. Het financieel perspectief laat zien dat de financiële ruimte beperkt is. Er is structureel geen vanzelfsprekende ruimte voor nieuwe structurele lasten. De opgaven zijn groot. Niet alles kan, niet alles kan tegelijk en niet alles kan in hetzelfde tempo. Nieuwe ambities vragen om geld, capaciteit en uitvoeringskracht. Daarom is het noodzakelijk om richting de begroting scherpe keuzes te maken. Bij de algemene beschouwingen vragen wij de raad om niet alleen wensen en ambities mee te geven, maar ook de financiële realiteit nadrukkelijk te betrekken. De komende begroting wordt geen optelsom van wensen, maar een moment van kiezen, prioriteren en faseren.

Meicirculaire

De afgelopen jaren heeft Nederweert steeds geprobeerd financieel verantwoord te sturen. Ondanks druk op het sociaal domein, stijgende kosten en onzekerheid over rijksinkomsten is het gelukt om tekorten op te vangen en lastenstijgingen voor inwoners en ondernemers beperkt te houden. De financiële positie van gemeenten blijft onzeker: zeker omdat de ontwikkeling van het gemeentefonds wisselend is. De laatste jaren heeft de meicirculaire steeds een effect gehad dat het meerjarenperspectief sluitend was. De meest recente meicirculaire leidt tot een fors minder gunstig meerjarig beeld.

Opzet kaderbrief

In deze kaderbrief leest u hoe wij van kaderbrief komen tot een meerjarenbegroting 2027-2030. Vervolgens gaan we in op de ontwikkelingen in de organisatie: met uw raad is de afspraak gemaakt u daarover met regelmaat te informeren. Hierna volgen de uitgangspunten van de toezichthouder van de gemeente, de financiële uitgangspunten en het financieel perspectief. Wij sluiten af met de bestuursopdracht financiën. Wij sluiten af met een slotwoord.

Van kaderbrief richting begroting 2027-2030

In de afgelopen jaren hebben gemeenten, zo ook de gemeente Nederweert te maken gehad met een wisselend beeld als het gaat om de rijksinkomsten. De decentralisaties in het sociaal domein hebben behoorlijke financiële impact gehad op de gemeenten. In Nederweert zijn we er altijd in geslaagd om de tekorten op te vangen in onze begroting. Ook zijn we erin geslaagd een belastingregime te hanteren met beperkte lastenstijgingen voor onze burgers en ondernemers.

Afgelopen jaar is er bewust voor gekozen om via een bestuursopdracht financiën het structurele perspectief voor onze gemeente in beeld te brengen. In de raadsvergadering in mei 2026 heeft uw raad kennisgenomen van het onderzoeksrapport. Twee sets maatregelen (opschonen en besparen) worden in de meerjarenbegroting en berap 2- 2026 verwerkt, waarmee meer financiële ruimte ontstaat.

Met deze kaderbrief staan we aan de start om toe te werken naar de begroting 2027-2030. Waar vorige jaren de meicirculaire mede zorgde voor positieve cijfers, kent de meicirculaire van dit jaar een forse tegenvaller. Het kabinet kiest ervoor om voor de jaren vanaf 2029 een besparing in te boeken op de Huishoudelijke Hulp in de WMO. Deze is vastgelegd in het coalitieakkoord van het kabinet-Jetten, maar hier is nog geen beleidsmatig plan voor opgesteld.

Daarmee leidt de meerjarenbegroting tot aanzienlijke tekorten. Dat maakt de opgave richting de begroting stevig. Naast dit beeld zijn er meerdere ontwikkelingen die nog financieel verwerkt moeten worden, waarbij het onder andere gaat om:

- Loon- en prijsontwikkeling;
- Structurele kosten voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte;
- De gevolgen van besluitvorming over sportpark Houwakker;
- De toekomst en bekostiging van het projectbureau Wonen;
- De financiële en organisatorische uitwerking van de woningbouwambitie;
- Investerings in de voorzieningen, waaronder de Pinnenhof en scholen;
- Ruimtelijke ontwikkelopgaven, mobiliteit en gebiedsontwikkeling;
- Versterking en uitvoeringskracht binnen de organisatie.

Al met al leidt bovenstaande tot een grote en uitdagende klus die noopt tot het maken van keuzes.

Voor het college van B&W zal de behandeling van de kaderbrief dus vooral in het teken staan van het gezamenlijk delen van deze urgentie en de noodzaak om richting begroting toe te werken naar een verantwoord financieel meerjarenperspectief. Daarbij zal ook de bestuursopdracht financiën (categorie bezuinigen en prioriteren en inkomsten genereren) in de ogen van het college een volwaardig vervolg moeten krijgen (zie vervolg bestuursopdracht).

Na de behandeling van de kaderbrief in uw raad en de algemene beschouwingen van de politieke partijen gaat het college aan de slag om mede op basis van de inbreng van uw fracties met een meerjarenbegroting te komen.

Gelet op het financiële perspectief en omdat dit de eerste begroting in de nieuwe bestuursperiode is, stellen we voor om direct na vaststelling van de concept-meerjarenbegroting door het college van B&W een informatiebijeenkomst te organiseren. Tijdens deze bijeenkomst zullen we de conceptbegroting aan u presenteren, inclusief de maatregelen om te komen tot een sluitende begroting.

Organisatieontwikkeling

In december 2024 heeft het college van B&W ingestemd met de maatregelen uit het Plan van aanpak Organisatieontwikkeling. Wij zijn sindsdien aan de slag met maatregelen op het gebied van Personeel, Sturen op resultaten en Professionaliteit. De maatregelen op het gebied van personeel zijn gericht op de aantrekkelijkheid als werkgever binnen de huidige krappe arbeidsmarkt. Voor het Sturen op resultaten is een dashboard ontwikkeld wat het mogelijk maakt om beter de voortgang te kunnen monitoren en bij te sturen. In het kader van professionaliteit werken we aan het invoeren van procesmatig- en projectmatig werken. Dit traject gaat leiden tot een belangrijke verbeteringsslag voor de organisatie en daarmee ten behoeve van de dienstverlening. In dit traject wordt beschikbare capaciteit en ambities aan elkaar gekoppeld met als doel een haalbare en afrekenbaarheid rondom projecten. Bij bepaalde wensen en ambities van de gemeenteraad is het noodzakelijk om op een goede manier noodzakelijke formatie en budget in beeld te hebben voordat definitieve besluitvorming plaats vindt.

In het voorjaar van 2026 heeft het college van B&W besloten om voor de korte en middellange termijn een onderzoek naar het uitvoeringsvermogen en de toekomstbestendigheid van de organisatie uit te laten voeren. Met dit onderzoek krijgen we inzicht in de opzet van onze organisatie qua structuur en omvang voor nu, maar ook als de groeiambitie gestalte gaat krijgen. Naar verwachting wordt dit onderzoek eind van dit jaar opgeleverd.

Recent (7 mei 2026) heeft het college van B&W ingestemd met het voorstel om een kwartiermaker aan te stellen voor de forse woningbouwopgaven die er zijn voor Nederweert, daarbij ook rekening houdend met de al genoemde groeiambitie.

Omdat de projectperiode van het projectbureau Wonen haar eindfase gaat bereiken, is het gewenst om ook hier op basis van een goede evaluatie besluiten over te gaan nemen.

Tot slot leidt de regionale samenwerking binnen Midden-Limburg, maar ook in de specifieke samenwerking met onze buurgemeente Weert tot nadere afspraken op diverse terreinen met als doel met deze samenwerking extra kracht voor beide gemeenten te genereren in de ambities van deze gemeenten.

De richtlijnen van de toezichthouder van de provincie

Op 9 april jl. heeft uw Raad van onze toezichthouder, de provincie Limburg, de richtlijnen (begrotingscirculaire) ontvangen die gehanteerd worden bij het beoordelen van onze gemeentelijke begroting.

Het betreft onderwerpen die actueel zijn en die invloed hebben op onze meerjarige begroting 2027-2030. Daarnaast is er de informatie over de manier waarop de provincie de komende begroting en de meerjarenraming beoordeelt. Deze richtlijnen zijn voor een groot deel financieel technisch van aard met veel detailinformatie. We beperken ons hier tot de hoofzaken.

De provincie hanteert vanzelfsprekend als uitgangspunt de geldende wet- en regelgeving. Dat betekent dat Gedeputeerde Staten de begroting 2027, net als in andere jaren, beoordeelt op het wettelijk criterium van structureel en reëel evenwicht. De basis voor het financieel toezicht ligt in artikel 203 van de gemeentewet. Naast de gemeentewet worden ook het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader en het Besluit Begroting en Verantwoording als kaders voor het toezicht gehanteerd.

Wat de toezichthouder precies bedoelt met een begroting die structureel en reëel in evenwicht is definieert hij als volgt:

- De structurele lasten worden gedekt met structurele baten. Oftewel: jaarlijks terugkerende taken moeten met jaarlijks terugkerende opbrengsten kunnen worden bekostigd.
- Lasten en baten moeten reëel geraamd worden. Concreet houdt dit in dat er een goede inschatting moet worden gemaakt over de kosten van taken, over hoeveel opbrengsten er binnen zullen komen en hoeveel eventueel bespaard kan worden met het nemen van maatregelen.
- Structureel sluitend betekent voor onze toezichthouder dat de in de begroting, de meerjarenraming, uiterlijk in 2030, structureel sluitend is.

Financiële uitgangspunten

Bij de samenstelling van de begroting wordt een aantal uitgangspunten gehanteerd. De Uitgangspunten komen o.a. voort uit de Gemeentewet, het Gemeenschappelijk financieel toezichtskader 2020 en de begrotingscirculaire 2027 van de Provincie. Onderstaand zijn de Belangrijkste uitgangspunten nader toegelicht:

1. Structureel en reëel evenwicht

Er is sprake van structureel en reëel evenwicht als per jaarschijf de structurele lasten zijn gedekt door Structurele baten. Dit houdt in dat het begrotingssaldo gezuiverd moet worden van incidentele lasten En baten. Reëel evenwicht houdt in dat de ramingen volledig, realistisch en haalbaar zijn. Structurele Inzet van het onbenutte deel van de algemene reserve, tot maximaal 10% van het surplus is een Geoorloofd dekkingsmiddel. De Provincie toetst de begroting vanuit haar functie als toezichthouder op deze punten.

2. Aantallen woonruimtes en inwoners

Als uitgangspunt passen wij de aantallen toe zoals die voor de berekening van de Algemene Uitkering Uit het Gemeentefonds worden gebruikt.

3. Personeel en formatie

De structurele formatiebehoefte maakt onderdeel van de jaarlijkse begrotingscyclus, waarbij de prognoses en ontwikkelingen op CAO-gebied hierin verwerkt worden aan de hand van de meicirculaire die door het Rijk gepubliceerd wordt. Voor toekomstige CAO-stijging wordt een stelpost salarissen opgenomen in de begroting. Specifieke formatie-uitbreidingen worden expliciet benoemd in het uitvoeringsprogramma van de begroting.

4. Begrotingscirculaire provincie – aandachtspunten begroting 2027

De provincie brengt jaarlijks een aantal aandachtspunten in kaart waarmee de gemeenterekening dient te houden in haar begroting.

5. Post onvoorzien

De post onvoorzien wordt structureel gezet op € 1.000 per jaar.

6. Ontwikkeling lonen en prijzen

De afgelopen jaren is gebleken dat de stijging van lonen en prijzen sterk samenhangt met mondiale ontwikkelingen. Dat maakt de voorspelbaarheid ervan ontzettend lastig. In de meerjarenbegroting is uitgegaan van een prijsstijging van 2,2%. Het uitgangspunt dat wij hanteren is als de prijsstijging 0,5 procentpunt afwijkt van 2,2%, wordt het percentage aangepast naar aanleiding van de meicirculaire. Het kan zijn dat in specifieke gevallen in bepaalde sectoren de prijsstijgingen hoger zijn dan hetgeen in de meicirculaire is opgenomen. Voor die situaties waarin de ontwikkeling van lonen en prijzen dermate substantieel van aard zijn, zal daarover tussentijds gerapporteerd worden in de bestuursrapportages.

7. OZB-verhoging

In de primaire begroting wordt het volledige jaar van T-1 als basis gehanteerd. De realisatiecijfers T-1 worden vermeerderd met zowel de indexering als de areaaluitbreiding. De indexering en areaaluitbreiding wordt ontleend aan de meicirculaire.

8. Overige belastingen en heffingen

Bij de overige heffingen wordt het profijtbeginsel als uitgangspunt gehanteerd, waarbij kostendekkendheid van tarieven geldt.

9. Begrotingssaldo

Op basis van de nota Reserves & Voorzieningen 2022-2026 wordt het begrotingsoverschot bij de jaarrekening toegevoegd aan de Algemene reserve, tenzij de gemeenteraad anders besluit, en het begrotingstekort wordt gedekt door een onttrekking uit de Algemene reserve.

Financieel perspectief

Rekening houdend met de raadsvoorstellen t/m de raadvergadering van 7 juli is het meerjarenperspectief in onderste tabel weergegeven. Ondanks dat er formeel nog geen besluitvorming heeft plaatsgevonden over de Berap 1 -2026, is deze toch verwerkt voor een zo volledig mogelijk beeld te schetsen voor uw Raad.

Besluitvorming	Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030
01.Primaire begroting 2026		1.817.450	1.205.671	305.058	612.883	859.975
02.Raadsvergadering 2025-11-04 begroting		-	-75.333	-75.333	-75.333	-75.333
03.Berap 2-2025 2025-12-09		-31.884	226.609	235.295	294.178	293.878
05.Raadsvergadering 2026-02-03		-815.409	-1.042.722	-465.020	-831.728	-1.131.527
06.Raadsvergadering 2026-03-10		-123.222	-	-	-	-
12.Berap 1-2026		-84.390	-189.875	-150.804	-121.250	-160.858
14.Meiciculaire 2026		10.052	368.043	117.936	-887.030	-784.470
Eindtotaal		772.597	492.393	-32.868	-1.008.280	-998.335

Vervolg bestuursopdracht financiën

In mei 2026 heeft de raad het voorstel over de Bestuursopdracht financiën vastgesteld. Daarmee is een belangrijke eerste stap gezet om het structurele financiële perspectief van Nederweert scherper in beeld te brengen. De bestuursopdracht heeft geleid tot een aantal maatregelen die op korte termijn kunnen worden verwerkt. Het gaat daarbij vooral om opschonen en besparen (categorie A en B). Deze maatregelen zijn grotendeels financieel-technisch van aard en gebaseerd op historische begrotings- en realisatiecijfers. Zij helpen om de begroting realistischer en scherper te maken, maar lossen de bredere financiële opgave niet volledig op.

Daarom is het nodig om ook te kijken naar de bezuinigen, prioriteren en inkomsten genereren (categorie C en D). Dit vraagt om een inhoudelijke en bestuurlijke afweging. Deze onderdelen raken direct aan taken, ambities, voorzieningen, tarieven, lasten en serviceniveaus. Daarmee vragen zij om zorgvuldigheid, politieke weging en waar nodig betrokkenheid van inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en verenigingen. De financiële situatie vraagt om een open blik. Dat betekent dat wij vooraf geen onderwerpen uitsluiten. Tegelijkertijd betekent dit niet dat iedere maatregel wenselijk of aanvaardbaar is. Bij de uitwerking kijken wij steeds naar de maatschappelijke impact, de uitvoerbaarheid, de juridische haalbaarheid, de financiële opbrengst en de gevolgen voor inwoners en organisaties die door deze maatregelen worden geraakt.

Richting de begrotingsvergadering werkt het college aan een voorstel voor het vervolg van de bestuursopdracht financiën. Wij stellen voor om de raad daarbij een nieuwe bestuursopdracht te laten vaststellen, waarmee het college gericht aan de slag kan met de verdere uitwerking van mogelijke maatregelen. Die uitwerking moet zorgvuldig gebeuren. Maatregelen die raken aan voorzieningen, lasten of gemeentelijke taken vragen om een goed proces. Daarom is het uitgangspunt dat de uitkomsten van dit vervolgtraject worden betrokken bij de volwaardige kadernota 2028. Op dat moment kan de raad een integrale afweging maken tussen inhoudelijke ambities, financiële mogelijkheden, maatschappelijke effecten en uitvoeringskracht. Wij sluiten niet uit dat een enkele maatregel uit de bestuursopdracht al wordt verwerkt in de begroting 2027 om te komen tot een sluitende begroting.

Slotwoord

Deze kaderbrief is geen eindpunt, maar een tussenstap. De komende begroting wordt een begroting van keuzes. Wij vragen de raad daarom bij de behandeling van deze kaderbrief en bij de algemene beschouwingen rekening te houden met de beperkte financiële ruimte. Nieuwe wensen zijn alleen verantwoord als ook duidelijk is hoe deze worden gedekt, welke prioriteit zij hebben en welke capaciteit nodig is.

Na de behandeling van de kaderbrief werkt het college verder toe naar de begroting 2027-2030. Daarbij betrekken wij de inbreng van de raad, de actuele financiële cijfers, de bestuursopdracht financiën, het onderzoek naar uitvoeringskracht en de prioriteiten uit het coalitieakkoord. Ook werken we uit hoe we invulling geven aan het collegeprogramma.